

מחברת אבא

— טיוטא לנצח —

שולמית חוה הלוי

גרסת אייר ה'תשפ"ב

אבאֵלֶה אבאֵלֶה

הַקֶּבֶר הָיָה שְׁטוּחַ וּכְלָל לֹא דָמָה לְזֶה שְׁחַפְּרֹתִי
בְּיַלְדוּתִי, שֵׁם הַמְתַּנְתִּי לְךָ בְּסִבְלָנוֹת אֵינְסוּפִית
כִּי אַחֲרֵי הַפַּעַם הָאַחֲרוֹנָה שֶׁנִּטַּלְתִּי
שָׁנִים מִשְׁנוֹתֶיךָ, כָּבֵר לֹא הִגַּעְתִּי לְסֵלָם

לֹא כָּךְ, זְעַקְתִּי לְקִבְרָנִים, לֹא כָּךְ! הַעֲמִיקוּ עוֹד
וְהֵם הַבֵּיטוּ בִּי בְתַמְיָהָה וְרַחֲמֵי חֶבְרָה קִדְיִשָּׁא
שֶׁכָּבֵר רָאוּ כַּמַּעַט אֶת הַטְּרוּף שֶׁל כָּל הָאֲבֵלִים שֶׁבְּעוֹלָם
צָרִיךְ מְקוֹם גַּם לִי, כָּךְ נִגְזַר, זְעַקְתִּי בִּיאֹשׁ. אבאֵלֶה אבאֵלֶה
הַמְתַּנְתִּי לְךָ כָּל הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה בְּתַחֲתִית הַבּוֹר
וְאַהוּבֵי אוֹחֵז בִּי בְּכֹל כּוֹחוֹ וְאֵינּוּ מְנִיחַ לִי
לְהִצְטָרֵף אֵלֶיךָ לְעוֹלָם
הַנֶּצַח.

בְּרַגַע שֶׁהִסִירוּתִי אֶת חִלְצַת אֲבְלֵי הַקְרוּעָה
נִחְצָה לְבִי מִקְצָה עַד קְצָה
אֲבְלֵי בְּחִצֵי הָאֶחָד וְאֲבֵי בְּאֶחֶר
אֶת הַחִלְצָה אֶתְלָה עַל הַקִּיר
מִזְפָּרֶת אֶסֹּן

אֲבֹאֵלָה, אֲבֹאֵלָה, מִלְמַלְתִּי. הִיְתָה זֹו הַמֶּלֶה
הָרֵאשׁוֹנָה שִׁיִּצְאָה מִפִּי כְּאִשֶׁר בָּאתָ לְאֶסְפָּנִי
מִבֵּית הַחֹלִים וְלֹא יִדְעֵתִי עוֹד אִם אֲנִי שֶׁל
הַר פְּרוֹפְסוֹר שֶׁנִּתַּח אֶת עֵינַי אוֹ שֶׁלְךָ
שֶׁזְּמַן כֹּה רַב לֹא רָאִיתִיךָ

אֲבָל אֲזֵנִי נִצַּת בְּזִכְרוֹנֵי הָאֵלִם הַשֵּׁם
בּוֹ קִרְאָה לְךָ אִמָּא. וְדִדִּיתִי אֵלֶיךָ וּמִמֶּךָ
מִמֶּךָ וְאֵלֶיךָ עַד שֶׁהִרִימוּת אוֹתִי לְחִיקֶךָ
הוּא אֲבֹאֵלָה שְׁלִי.

אבא יקר שלי
 זוכר איך אהבתי לנסע איתך
 לשחרית של הניץ בהזורעים?
 הייתי קטנטנת, לא קראתי מהר
 אבל כמה טוב היה לי לאחוז בידך
 לעמד ליד ארון הקודש ולרחרח
 את ספרי התורה
 לנשק את קטיפתם
 לעשות עסקאות עם בורא עולם.

גם אחרי שזוג מגפים מסריחים מרפת
 גזרו עלי, בת החמש, לעלות לעזרת
 הנשים הטחובה, שם ישבתי גלמודה
 ואתה לא ראית, לא היית שם
 להגן עלי, לא חדלתי.
 באתי ולו כדי להחזיק בידך הטובה
 האזנתי לקריאת התורה ולמדתי עצמי
 את כל הסגנונות ששמעתי.
 התזכר, אבי אהובי?

אבא, לילה אחד רצתי ממטתי
הבית היה חשוך והייתי קטנה
אמא ואתה שזוהחתם במטבח
ואני פרצתי ופניתי אליך שואלת
איך יכול להיות שהכל צפוי והרשות
נתונה? הרי אפלו שאלתי צפויה

חיכת אלי בפליאה ובחבה ושבתת
את מחשבתי. שלחת אותי לחשב
תוך כדי שנה

כשישבתתי עמד זמן לא רב לפני
שברחת לנו לעולם הנצח
חזרתי באוזניך קשות השמע
על אותו הלילה
חשבת לי לשמח אותך שוב
אבל דבר לא גותר בזכרוניך
דמעות ברחו מעיני
אבל לא ראית
כבר חיית בלילה מתמיד

הנחת ראשי על ברכיך
ולא מחית
שאבתי את הרגע אל תוכי
תמיד מנעת מגע מאתנו

לא עבר זמן רב ושוב רצתי אליך
ותשובה בפי. יפה, אמרת בגאווה
את מעמיקה וזריזה
לבי פרח מאשר

אבל תוך דקות שבתתי עם הבשורה
הנוראה שפתרוני פגום. הסברתי
לך, אבא ולתמהוני התפעלת עוד יותר

כשבגרתי ולמדתי באוניברסיטה
הדגשתי תמיד שהשאלות הרציניות
נשארות תמיד, ותשובות באות
והולכות עם התבגרותנו.

בוֹחֶנֶת אֶת רְשִׁימַת אֲנָשֵׁי הַקֶּשֶׁר שְׁלִי
אֲחֵרֵי אֶהוּבֵי מוֹפִיעַ דּוֹקטוֹר אוּרֵי לְוִי
לֹא אָבֵא לֹא אָבֵאלָהּ שֶׁל הַיְלָדוֹת אֶלֶּא
אָבֵינוּ הַמִּיתוֹלוֹגִי, הַנְּעֶרֶץ וְהָאֶהוּב
דּוֹקטוֹר לְוִי שֶׁהֲצִיל נְפֻשׁוֹת רַבּוֹת
עַד אֵין מְסֻפֵּר, שֶׁתֵּרַם לֹא מֵעֲצָמוֹ
כִּי אִם אֶת כָּל כָּלּוֹ, וּמִמֶּנּוּ לְמִדְּנוּ
מְסִירוֹת נְפֻשׁ מֵהִי.

העודד?

מה אתה שם במרומים
העודד אבי?
שמה חלק ממעגל של ידיעת האל
נפרדת לגמרי מעברך החמרי

אולי מעבר לזמן ולמקום
אתה רואה את כל כלי
הנה אני פותחת את כל בונותי
כל תקוותי כל מעשי
את נשמת פותחת
שתראה את
דרכי

שתראה שתמיד הבינותי את נפשך
ובאמת מיחדת הייתי לך
אבי.

זְכוּרְתִּי שְׁחִשְׁתִּי חֲרָדָה
אָבָא חוֹזֵר וְאֶנְחֵנוּ לֹא בַמָּטָה
יִשְׁבְּנוּ יוֹנָה, אָחִי הַצֶּעִיר מִמֶּנִּי בְּשׁוֹנָה
וְאֵנִי, מוֹל סֵפֶר מְקַרְאוֹת גְּדוֹלוֹת מְאֹד

כֹּה תָמִים הָיָה אָחִי הַמְּחִיךְ
הַכֹּל נִתְפָּס מִתּוֹךְ עוֹלָמוֹ
אֲשֶׁת לוֹט הִיְתָה לוֹטֵי הַמְּנִהֶלֶת
וְכֵן כָּל דְמוֹת שִׁדְעָה לְשִׁיךְ לְעוֹלָמוֹ

אֵנִי, מֵאִידֵךְ, קִפְצָתִי אֶל תּוֹךְ הַדְמוּיוֹת
הֵיְתִי אֲבָרְהָם וְעוֹד יוֹתֵר שָׂרָה
וְכֵן עִם כָּל גְּבוּרֵי הַתּוֹרָה
אֲבָל קְרֵאתִי פְרָשָׁנִים וְיִדְעֵתִי לְהַפְרִיד

רְצִיתִי לְלַמֵּד אֶת יוֹנָה אוֹדוֹת הַמְּפָרְשִׁים
וְגַם קִצְצָה אִיךְ לְהַסְתֵּדֵר עִם הָאֲרָמִית
וְהַזְמַן אֶרְךָ. אָבָא נִכְנָס.
הוּא תֵּלָה אֶת הַבֵּרֶט הַנִּצְחִי וְהָרִים רֵאשׁוֹ

כְּאֲשֶׁר רָאָה אוֹתְנוּ אוֹרוֹ פָּנָיו
גְּמַגְמַתִּי שָׂרֵק עֲבָדְתִּי עִם יוֹנָה עַל שְׁעוּרֵי בַּיִת
יוֹנָה הָאִיר אֶת פָּנָיו הַמְּתוֹקוֹת וְאָמַר
לְמַדְתִּי מְפָרְשִׁים!

אָבָא לְטוֹף אֶת רֵאשֵׁי וְלִבֵּי פְרָפֵר
הוּא לֹא נָטָה לְגַעַת בְּנוֹ, הַבְּנוֹת
הַלֵּךְ לְאֶרֶז הַמְּמַתְקִים וְנָתַן לְכֹל
אֶחָד מֵאֹתְנוּ רְבוּעַ שׁוֹקוֹלָה.

כָּל אוֹתוֹ הַלֵּילָה אֶחְזָתִי בְּרֵאשֵׁי שׁוֹמְרֵת
עַל נְגִיעַתוֹ שֶׁל אָבָא.

הַתְּחַנֵּה בְּטִלְיָתָא קוּמִי הַתְּמַלְאָה מְאֹד
עָמַד שָׁם זָקֵן וּפְנִיתִי לוֹ מִקּוֹם לְיָדִי
מִיָּד שְׁאַלְנִי מִדּוּעַ אָנִי כֹה עֲצוּבָה
יְכַלְתִּי לֹאמֹר מִתְּשִׁישׁוֹת וְלֹא
הִיָּה בְּזָה שְׂקָר
אֲבָל מִשּׁוּם מָה פְּנִי הַגְּלוּיּוֹת
כָּל כֶּדֶשׁ שְׁאַבּוּ אֶת כָּל יְסוּרֵי לְפִי
וְאֶמְרָתִי
אָנִי מִתְּאַבְּלֶת עַל אָבִי הַמְּפֹלָא
שֶׁבְּחָר לְלֶכֶת לְעוֹלָם הַנִּצָּח
בְּמוֹצָאֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה
וְתָמִיד חֲלַמְתִּי שְׁאֲמוֹת עִמּוֹ
וְאָנִי מִתְּנַעֲנַעַת כָּל כֶּדֶשׁ
דְּמַעוֹת שְׁבוּ לְזֹלֵג מַעֲיִנִי
מֵאַלְיָהוּן
הַזָּקֵן חִידָא אֵלַי וְאֶמַר אֲשִׁיר לָךְ
וְתִשׁוּבִי לְשִׁמְחָה.
וְכֶדֶד בְּתַחֲנַת הָאוֹטוֹבּוּס
הַחַל לְשִׁיר עַל אֲזִנֵי מְזֻמּוֹרֵי תְּהִלִּים
בְּנַעֲיִמוֹת שְׁאוּלֵי בָּאוּ מִהָרִי הַקּוֹקֵז
וְאוּלֵי מַעְבָּר לְסַמְבֵּטְיוֹן
וְהוּא נְחַמְנִי בְּחַנּוֹ וְטוֹבוּ
לְפִתַע בָּא הָאוֹטוֹבּוּס. רְצָתִי.
פְּנִיתִי אַחֲוֹר לְהוֹדוֹת לוֹ
אֵד הוּא נְעֵלָם.

בְּיוֹם שְׁאַמְרְתִּי יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵיהּ אֲבָא
נְעֻצָר לְבִי וְנִשְׁכַּחְתִּי שְׁפָתַי
אֶת הַקְּדִישׁ הַזֶּה לֹא סִימַתִּי.

בְּיוֹם הַהוּא נִגְלָה לִי שְׁסִימַתְּ אֶת דְּרָכְךָ
וּכְבֹר וְאַתָּה זוֹהַר בְּאוֹר ה' בְּלִתִּי נִפְרָד הֵימָנוּ
וְאַף שְׁלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל שְׁכָר
חַיִּיתְּ אֶת חַיִּיךָ בְּמִסִּירוֹת רַבָּה כָּל כָּךְ
לְזוֹלָתְךָ וּלְבוֹרְאֶךָ, הֵייתְּ אֶהוּב

עֲכָשׁוּ אֲנַחְנוּ עָפָר וְאַפָּר
וְאַתָּה הַרְחֵק מֵעֵבֶר לְזִמְן
וְלְמָקוֹם. אוֹלֵי עוֹד שְׁמַעְתָּ כְּמָה
מְקַרִּיאוֹתַי בְּדַרְךָ, אֵךְ כְּבָר
הַפְּלִגְתָּ אֶל הַנְּשֻׁגָב

אֲמַשִּׁיךְ לִזְמַר קְדִישׁ בְּזִהִירוֹת
זֶה בְּשִׁבְלִי, אֲבִינֵנו הֵיקָר.
זֶה רְפוּי. הָאֲמָנָם חֲשַׁבְתָּ
שְׁלֹא נֹאמַר?

יִשְׁבְּתִי לְיָדְךָ אָבִא שְׁלִי
 וְדַבַּרְתִּי אֲרָכוֹת
 עֵינֵי הַחֶלֶב בְּדַבְּשׁ שְׁלֹךְ
 עֵינֵי הַשֶּׁקֶד הַנִּפְלְאוֹת
 וְהַטּוֹבוֹת הַפָּנוּ אֵלַי
 וְחִשְׁבְּתִי שְׂאוּלֵי הַפַּעַם תָּבִין
 וְאִף שִׁידְעָתִי שְׂאֵתָה
 סִגֵּי נְהוֹר יְכַלְתִּי
 לְדַמּוֹן שְׂאֲנַחֲנוּ
 פָּנִים אֶל פָּנִים
 מִמֶּשׁ

סִפְרָתִי לְךָ אֲרָכוֹת
 אוֹדוֹת דְּבָרִים שִׁידְעָתָה
 זְכוֹרוֹנוֹת יָפִים
 שִׁישְׁמַחוּ אֶת לִבְךָ
 וּבְעוֹדְךָ כָּמוֹ מִבֵּית
 הַמִּשְׁכָּתִי וְהַעֲלִיתִי
 דְּבָרִים שְׁלֵא
 דְּבַרְנוּ אוֹדוֹתֶם מֵעוֹלָם
 אִיךְ נַחֲשֵׁתִי אוֹתְךָ תָּמִיד
 וְלִכֵּן נִדְּמִיתִי לְךָ לְמַעַן
 תִּמּוֹנֶנָה דּוֹרְיָאן גְּרִי
 הוֹלֶכֶת וְדוֹעֶכֶת
 מוֹל עֵינֶיךָ בְּעוֹדֶן רוֹאוֹת
 וְאִין לְאֵל יָדְךָ לְעֵשׂוֹת
 דְּבַר לְשָׁנוֹת אֶת גּוֹרְלִי
 אֲבָל יִדְעֵנוּ מֵאֵז
 וּמֵעוֹלָם שְׁבִי נְשָׁמָה
 תְּאוּמָה הוֹלְדָתָה

כְּשֶׁנִּגְדַּשׁ לִבִּי
 הַנְּחַתִּי רָאשֵׁי עַל בְּרִכְיֶיךָ
 מְקוֹה שְׁלֵא תִמְחָה גַם הַפַּעַם
 אֲבָל נִתְקַלְתִּי בְּגוֹף שִׁישׁ קָר
 וְהַעֲיִנִים, רַק הַחֶלֶב נוֹתֵר בֶּן
 רֵאשֶׁךְ פָּנָה פֶּתַע לְפָנָיו
 הוּ אֵלַי מָה קָר, מָה קָרָה
 מָה עוֹלְלִיתִי לְךָ אָבִי הַיִּקָּר
 אַהֲהֵבֵא זַעֲקָתִי אֲבֵאלֵהֶהָ
 הַתְּעוֹרְרָתִי מִבְּהֶלֶת
 מִיִּלְלַת כְּחִיָּה
 חִפְשֵׁתִי מִשְׁהוּ קָר
 בְּמִטָּה וְלֹא הִיָּה דְּבַר
 מִרַב חֲרָדָה אֲבַד לִי
 חוּט הַמַּחְשָׁבָה

אִיךְ אֲזַכֵּר אָבִא
 שְׁלִי הַיִּקָּר מֵהִיכָן
 לְהַמְשִׁיךְ וְלִפְרֹס
 לְפָנֶיךָ אֶת כָּל שְׁנוֹתֵינוּ
 הָאֲבוֹדוֹת
 כִּיצַד אֵתָה שׂוֹאֵב
 אוֹתִי אֵלֶיךָ בְּלִי סוּף
 וְשָׁמָּה אֲנִי הִיא זו
 שְׁלֵא מְנִיחָה לְךָ
 לְלֶכֶת בְּשָׁלוֹם
 שְׁנַעֲגוּעֵי אֵלֶיךָ כֹּה קָשִׁים
 לִי מִנְשָׂא.

בְּלִילוֹת שְׂכָלִם אֶפֶל סְמִיךְ
חֹנֵק אֶת נְשִׁימָתִי
וְשׁוֹב אֲנִי יוֹצֵאת בְּמַסַּע מְטֹלְטֵל
וְלֹא יָצִיב, תָּרָה בְּשִׁבִיל
בְּלִתִּי נִרְאָה אַחַר פְּרוּרֵי לְבִי
שְׂאֵבְדוּ

אִם אֲנִי מִבְּחִינָה בְּמַשְׁהוּ זֹהָר
וְרֵךְ כְּרִבּוֹן, אֲנִי נוֹטֶלֶת אוֹתוֹ בְּיָדִי
בְּזִהִירוֹת שְׁלֹא לִפְל
אֶבֶל הַפְּסוֹת נִמְסוֹת אֶל תּוֹךְ
יְדֵי וְנִעְלָמוֹת וּדְמָעוֹת שְׁבוֹת לְהִצִּיק

לְפַעֲמִים דּוֹקָא בְּרַגְעִים אֱלֹה
אוֹר עֲלִיזוֹן פּוֹרֵץ לְחִלּוּמֵי
אֲנִי טָסָה בְּמִהִירוֹת הָאוֹר הַזֶּה
וּלְרַגַּע נִשְׁמָתִי מִתְאַחֶדֶת שׁוֹב עִם זֶה
שֶׁל אֲבָא

בְּבִקְרִים שְׂאֵחָרֵי אֲנִי קָמָה מֵאֲשֶׁרֶת
שְׁלֵמָה.

הַעֲרַב יְחוּל יוֹם הַלְדֻתְךָ
אֲנִי שָׁבָה וְעוֹמְדָת לְיַד קִבְרְךָ הַפְתּוּחַ
קְרוּעַת נֶפֶשׁ לְפָתַע נִפְרָץ עוֹלָם חִלּוּמוֹתַי
וּמִתְעַרֵּב בְּמִצִּיאוֹת וְאֲנִי מְשַׁכְנַעַת שְׁעָלַי
לְהִיּוֹת אֶתְךָ עִכְשׁוֹ בְּקִבְרְךָ כִּי חִפְרִיתִי
בְּחִלּוּמוֹת הַבְּלָהָה שֶׁל יְלָדוֹתַי

שָׁם זֶה קָרָה. שָׁם הִחַל מְחוּל
הַשְּׂדִים שְׁגָרָם לִי לֹא לְדַעַת עוֹד
אֶת גְּבוּל הַמִּצִּיאוֹת וְהַחֲלוּם
שָׁם נִטְרָפָה עָלַי דַּעַתִּי

אֶתָּה כֹּה קְרוֹב לְעֵלְיוֹנִים,
אֲנִי יוֹדַעַת
הַצִּילֵנִי אָבִא
תִּקְנֵנִי.

אבא, אני כל הזמן מתקשרת אליך
ואז או ששקט בקו או שפתאום אמא עונה
ולא התכוונתי לדבר איתה ואני מתבלבלת
מחפשת מלים על געגועי אליה
שאכן חזקים גם הם אבל אסור לי
לבלבל בין חייך לשלך

אבל געגועי אליך אין להם סוף ואיתה
לא יכול להיות מת כל עוד בחלומותי אני
ממתינה לך בימים בבגדי בבור שחפרתי
מתחת למטתי אותן השנים באשר
ספרת לי כמה נטלתי מחייך
אתה חיב לבוא
עודני ממתינה

תוכן

2.....	אבאָלע אַבאָלע
3.....	חולצה
4.....	נץ
5.....	צפוי ונשכח
6.....	בטלפון
7.....	העודדך?
8.....	ליטוף
9.....	טליתא קומי
10.....	קדיש
11.....	חלב ודבש
12.....	ביקור לילי
13.....	הו אבא
14.....	הטלפון